

Rätten till familje- återförening – en europeisk jämförelse

Titel: Rätten till familjeåterförening – en europeisk jämförelse
Författare: Rickard Olseke och Svenska Röda Korset
Grafisk form: Helene Heed
Foto framsidan: Roger Borgelid/Svenska Röda Korset

Förord

Att få leva tillsammans med sin maka/make/partner och sina barn är ett grundläggande behov för de flesta människor. Inom Röda Korset ser vi dagligen vilket oerhört psykiskt lidande som kommer av att föräldrar och barn tvingas leva separerade. Vi ser också hur livsavgörande det är för både barn och vuxna att få återförenas. Många beskriver det som att livet, som under separationen satts på paus, äntligen kan börja igen och att det är först då den ro in finner sig som gör det möjligt att lära sig ett nytt språk och komma in i det nya samhället.

Just nu pågår diskussioner i den parlamentariska kommitté som ska utreda och ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken om vilka regler som ska gälla för familjeåterförening. Kommittén ska ta ställning till när det ska vara möjligt för *flyktingar och alternativt skyddsbehövande* att kunna återförenas med sin familj i Sverige, och huruvida det ska ställas ett försörjningskrav för att en återförening ska vara möjlig. Kommittén ska även utarbeta nödvändiga författningsförslag.¹

Inom migrationslagstiftningen skiljer man på grupperna *flyktingar och alternativt skyddsbehövande*².

Dessa två kategorier har olika rättigheter, inte minst när det gäller familjeåterförening. I den tillfälliga lagen som antogs 2016 togs i princip rätten till familjeåterförening helt bort för gruppen alternativt skyddsbehövande i Sverige. I en tidigare rapport från Röda Korset beskrivs de svåra humanitära konsekvenser detta har haft för ett stort antal

personer³. I juli 2019 återinfördes rätten till familjeåterförening för denna grupp, men med ett försörjningskrav. Samtidigt skiljer sig reglerna åt drastiskt mellan olika EU-länder, vilket ofta förs fram i debatten. Nu förs diskussioner inom den parlamentariska migrationskommittén om att åter strama åt regelverket. Därmed riskerar det att bli svårare för splittrade familjer att få återförenas.

Den här kartläggningen handlar om rätten till familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande och hur denna skiljer sig åt mellan olika EU-länder. Sammanställningen visar att Sverige, om man genomför det förslag som nu ligger på migrationskommitténs bord, kommer att bli ett av de länder i EU där det blir svårast att återförenas med sin familj. Om man däremot fortsätter med det regelverk som gäller idag kommer Sverige hamna omkring EU-genomsnittet. Regeringen har, liksom flera partier, framhållit att Sverige inte bör ha en lagstiftning som skiljer sig avsevärt från andra europeiska länder. Mycket fokus har lagts vid att vår lagstiftning inte bör vara mer generös än andras. Med det förslag som nu är aktuellt riskerar dock Sverige istället att sticka ut åt andra hållet. **Konsekvenserna kommer att bli ett omfattande humanitärt lidande för ett stort antal föräldrar och barn som under många år inte kommer kunna leva tillsammans.** Den slutsatsen kan vi dra efter att ha sett konsekvenserna av den tillfälliga lagen.

Martin Ärnlov,
generalsekreterare Svenska Röda Korset

1 Kommittédirektiv, Den framtida svenska migrationspolitiken (Dir. 2019:32),

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittedirektiv/2019/06/dir.-201932/>

2 *Flykting* är en person som enligt FN:s flyktingkonvention tvingas fly för att den har en välgrundad fruktan för att utsättas för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning, kön, sexuell läggning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp. *Alternativt skyddsbehövande* är en person som löper risk att straffas för döden, löper risk att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning eller som civilperson löper en allvarlig risk att skadas på grund av väpnad konflikt.

3 Svenska Röda Korset, *Humanitära konsekvenser av den tillfälliga utlänningslagen* (2018), <https://www.rodakorset.se/globalassets/rodakorset.se/dokument/om-oss/fakta-och-standpunkter/rapporter/konsekvenser-av-den-nya-lagen-181206.pdf>

Internationell rätt och EU-rätt

Rätten att få leva med sin familj slås fast i ett antal internationella konventioner. Nedan följer en genomgång av de mest centrala.

Internationell rätt

Principen om familjens enhet fastslogs första gången 1948 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Sedan dess har familjens rätt till skydd bekräftats i ett flertal olika konventioner. Rätten till familjeliv garanteras bland annat i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (artikel 23) och Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (artikel 8). Denna rätt gäller alla familjer oberoende av legal status.

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter ska barnets bästa beaktas vid alla åtgärder som rör barn (artikel 3). Ett barn har rätt att återförenas med sin familj om familjen har splittrats och en ansökan om familjeåterförening ska behandlas på ett ”positivt, humant och skyndsamt sätt” (artikel 10).

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning syftar till att tillförsäkra funktionsnedsatta samma rättigheter som alla andra personer, däribland rätt till familjeliv och familjeåterförening. De undertecknande länderna, däribland Sverige, får alltså inte införa kriterier för familjeåterförening som inte kan uppfyllas av personer med funktionsnedsättning eller sätter personer med funktionsnedsättningar i ett sämre läge än andra.

Även enligt den internationella humanitära rätten är staterna skyldiga att bevara familjens enhet och att underlätta återförening av familjer som splittrats på grund av väpnad konflikt.

EU-rätt

Enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv.

EU-rättens regler om familjeåterförening finns i direktiv 2003/86/EG om rätt till familjeåterförening (familjeåterföreningsdirektivet). Direktivet innehåller minimiregler. Medlemsstaterna har möjlighet att anta förmånligare bestämmelser utöver dessa. Enligt familjeåterföreningsdirektivet bidrar familjeåterförening till att

”skapa en social och kulturell stabilitet som underlättar tredjelandsmedborgarnas integrering i medlemsstaterna, som även främjar den ekonomiska och sociala sammanhållningen”.

Alternativt skyddsbehövande omfattas formellt inte av familjeåterföreningsdirektivet. Anledningen till detta är inte att deras rätt att leva med sin familj anses mindre viktig utan att denna skyddskategori varken var reglerad i EU-rätten eller internationell rätt när direktivet antogs 2003. En EU-rättslig reglering infördes först året därefter när det ursprungliga skyddsgrundsdirektivet antogs och alternativt skydds-

behövande ("subsidiärt skyddsbehövande" enligt direktivets terminologi) därmed gavs rätt till uppehållstillstånd.⁴

Men syftet med detta har aldrig varit att alternativt skyddsbehövande ska få ett svagare skydd än flyktingar. I riktlinjerna för tillämpningen av familjeåterföreningsdirektivet från 2014 konstaterar EU-kommissionen att alternativt skyddsbehövande "har samma behov av internationellt skydd som flyktingar, och uppmanar därför medlemsstaterna att anta bestämmelser som beviljar flyktingar och personer som beviljats tillfälligt eller subsidiärt skydd liknande rättigheter".⁵ Mot den bakgrunden kan slutsatsen dras att om skyddsstatusen alternativt skyddsbehövande hade existerat vid tiden för familjeåterföreningsdirektivets antagande hade den skyddskategori som skyddats av direktivet på samma sätt som personer med flyktingstatus. Eftersom direktivet innehåller minimiregler saknas det skäl att i nationell lagstiftning skilja mellan flyktingar och alternativt skyddsbehövande när det gäller rätten till familjeåterförening och eventuella villkor som till exempel försörjningskrav eller krav på vistelsetid. Trots detta har Sverige gått emot EU-kommissionens rekommendationer och infört regler som ger betydligt svagare rättigheter för alternativt skyddsbehövande jämfört med flyktingar.

Familjeåterföreningsdirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att ställa villkor för familjeåterförening. Det kan handla om att införa försörjningskrav som innebär att anknytningspersonen (den person som fått uppehållstillstånd) ska ha en bostad som motsvarar vad som kan anses vare en bostad av normal storlek och standard för en familj i samma område. Det kan också handla om att man ska ha en tillräckligt hög inkomst för att kunna försörja sig själv och sin familj. Flyktingar är utifrån en uttrycklig skrivning i familjeåterföreningsdirektivet,⁶ undantagna från försörjningskrav om ansökan om familjeåterförening lämnas in inom tre månader efter att flyktingstatus har beviljats.

När det gäller väntetid, eller karenstid som det ibland kallas, får medlemsstaterna enligt direktivet kräva att anknytningspersonen ska ha vistats lagligen på deras territorium under en period som inte får överstiga två år innan han eller hon kan återförenas med sina familjemedlemmar. Flyktingar är undantagna från krav på viss vistelsetid.

Enligt EU-domstolen får eventuella villkor för familjeåterförening inte tillämpas på ett sätt som äventyrar direktivets syfte, som är att främja familjeåterförening. Det ska göras en individuell, konkret prövning av den enskildes situation.⁷ Utifrån domstolens praxis betonar EU-kommissionen att medlemsstaterna måste "göra en välbalanserad och rimlig bedömning av alla omständigheter i det enskilda fallet, med vederbörlig hänsyn till underåriga barns bästa. Inga enskilda omständigheter får leda till ett automatiskt beslut, utan de måste alla vägas in som relevanta omständigheter".⁸

4 Direktiv 2004/83/EG som senare har ersatts av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet (2011/95/EU).

5 Riktlinjer för tillämpningen av direktiv 2003/86/EG om rätt till familjeåterförening (COM/2014/0210), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52014DC0210>

6 Av artikel 12 i familjeåterföreningsdirektivet framgår att medlemsstaterna får kräva att flyktingen uppfyller villkoren i artikel 7.1, det vill säga försörjningskraven, om ansökan om familjeåterförening inte lämnas in inom tre månader efter det att flyktingstatus har beviljats. Motsatsvis innebär detta att krav på försörjning inte får ställas om ansökan lämnas in inom tremånadersfristen.

7 Mål C-578/08 Chakroun mot Nederländerna, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=ecli:ECLI:EU:C:2010:117>

8 Riktlinjer för tillämpningen av direktiv 2003/86/EG om rätt till familjeåterförening (COM/2014/0210), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52014DC0210>

Regelverket i Sverige

Innan den tillfälliga lagen antogs 2016 fick både flyktingar och alternativt skyddsbehövande som regel permanenta uppehållstillstånd, och rätt till familjeåterförening utan att ett försörjningskrav ställdes. Utöver kärnfamiljen fanns det även en mycket begränsad möjlighet att bevilja uppehållstillstånd till andra nära anhöriga som har ingått i samma hushåll som den sökande personen.

Genom den tillfälliga lagen infördes istället tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel – tre år för flyktingar och 13 månader för alternativt skyddsbehövande. Rätten till familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande med tidsbegränsade uppehållstillstånd avskaffades samtidigt som det för flyktingar infördes ett krav på att anknytningspersonen skulle ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

Rätten till familjeåterförening för flyktingar med tidsbegränsade uppehållstillstånd begränsades till kärnfamiljen (make/maka/sambo och barn under 18 år) och möjligheten att bevilja uppehållstillstånd på grund av snabb anknytning togs bort. Försörjningskravet (kravet på inkomst och bostad) utökades och skärptes, med undantag för om ansökan lämnas in inom tre månader efter att anknytningspersonen beviljades flyktingstatus. Det infördes även en så kallad ventil som innebär att uppehållstillstånd ska beviljas om ett beslut att neka uppehållstillstånd skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande.

När den förlängda tillfälliga lagen trädde i kraft den 20 juli 2019 återfick alternativt skyddsbehövande rätt till familjeåterförening i princip på samma villkor som flyktingar.

Det förslag som just nu ligger på den parlamentariska migrationskommitténs bord innebär att alternativt skyddsbehövande inte längre ska få undantag från försörjningskravet under de första tre månaderna, utan att detta krav ska gälla omedelbart⁹. I praktiken skulle detta innebära att den absoluta merparten av de alternativt skyddsbehövande inte skulle kunna återförenas med familjen på många år.

9 Uppgifter från ledamöter i den parlamentariska migrationskommittén till TT den 10 maj 2020.
<https://www.nsk.se/2020/05/10/nu-borjar-striden-om-migrationspolitiken/>

Humanitära konsekvenser av begränsningar av rätten till familjeåterförening

Vad innebär nekad familjeåterförening för de personer som drabbas? Under 2018 genomförde Svenska Röda Korset en utvärdering av den tillfälliga lagens humanitära konsekvenser som bygger på intervjuer, enkätsvar och en genomgång av myndighetsbeslut och domar.¹⁰

Rätt till familjeåterförening

Utvärderingen visar att begränsningarna av rätten till familjeåterförening har fått mycket svåra konsekvenser både för de familjemedlemmar som kommit till Sverige och de som tvingats vara kvar i hemlandet eller i tredje land. Föräldrar och barn separeras i många fall under flera års tid. Frånvaron av familjestöd och oro för kvarvarande familjemedlemmar försämrar den psykiska hälsan och försvårar etableringen av de som kommit till Sverige. Det är svårt att fokusera på att lära sig språket och skaffa ett jobb om man vet att ens barn befinner sig i en krigssituation i en annan del av världen.

I ungefär två tredjedelar av de fall där familjeåterförening nekats har det funnits ett eller flera barn som antingen varit medföljande eller som själva varit sökande. En klar majoritet av ärendena gällde medborgare från Syrien. I många fall är det makar och barn till personer som beviljats skydd i Sverige som lever kvar i hemländerna, där situationen ofta präglas av våldsamma konflikter, krig och våld. Barnen hålls i många fall separerade från en eller båda sina föräldrar under lång tid. Eftersom de flesta sökande var syriska medborgare är det sannolikt att barnen lever under svåra förhållanden i hemlandet eller på flykt i ett annat land. Att som barn finna sig i en krigssituation eller på flykt är svårt nog, att dessutom tvingas leva utan en eller båda sina föräldrar är omänskligt.

Försörjningskrav

Många ärenden som rör ansökan om uppehållstillstånd för familjeåterförening avslås på grund av försörjningskravet. Anknypningspersonen i Sverige anses i många fall sakna en tillräckligt hög eller varaktig inkomst eller ha en för liten bostad. För familjer med flera barn blir försörjningskravet ännu svårare att uppfylla. Försörjningskravet leder också i vissa fall till utnyttjanden på arbetsmarknaden eftersom många är beredda att acceptera dåliga arbetsförhållanden om de tror att det på sikt ökar möjligheten att få hit familjen.

Flera avslag som granskats av Svenska Röda Korset har baserats på att de anställningskontrakt som inlämnats har varit tidsbegränsade. Det har då i många fall bedömts att anknypningspersonen inte kunnat visa att hen har en inkomst av en tillräckligt varaktighet och stabilitet. Flera andra avslag har baserats på att anknypningspersonen har för låg inkomst eller att inkomsten inte är arbetsrelaterad.

¹⁰ Svenska Röda Korset, *Humanitära konsekvenser av den tillfälliga utlänningslagen* (2018), <https://www.rodakorset.se/globalassets/rodakorset.se/dokument/om-oss/fakta-och-standpunkter/rapporter/konsekvenser-av-den-nya-lagen-181206.pdf>

Kvinnor riskerar att drabbas hårdare än män av försörjningskravet. Utrikesfödda kvinnor har en lägre sysselsättningsgrad än män och en längre etableringstid på arbetsmarknaden. Många kvinnor och barn lever också kvar i hemländerna eller i tredje land under svåra förhållanden eftersom det anses säkrare att makar/fäder/söner är de som ger sig ut på den farliga flykten för att söka trygghet, med tanken att familjen sedan ska kunna komma efter på laglig och säker väg.

” Det är en tydlig skillnad på dem som fått hit sin familj. Det är en extrem skillnad. Man ser det i ansiktet och i behandlingen. Till och med utseendet förändras. Först kommer en liten glädje när de själva får uppehållstillstånd, men om de inte kan ta hit sin familj så lever de ett liv där de är ständigt oroliga. Människor fungerar bättre generellt om de får hit sin familj.”

(Intervju med psykolog på Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade i Göteborg)

” Under alla mina år på Röda Korset har jag mött väldigt få män som gråter, men sedan den här lagen kom pratar jag varje vecka med män som gråter i telefon eller i vår reception. Det är alltid samma orsak. De har fått avslag på familjeåterförening för att de fått fel status eller för att de inte uppfyller försörjningskraven. Tidigare när män har gråtit har det varit för att de sett sina barn mördas eller utsatts för övergrepp. Nu träffar jag män från mellanöstern och män som överlevt från Eritrea. Det här knäcker dem.”

(Intervju med anställd på Svenska Röda Korset).

I samband med förlängningen av den tillfälliga lagen påpekade Migrationsöverdomstolen att det generella kravet på försörjning kommer att begränsa rätten till familjeåterförening på ett sätt som i vart fall för vissa grupper – till exempel barn, funktionshindrade och pensionärer, kan bli oproportionerligt eller till och med diskriminerande.¹¹

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning förbjuder bestämmelser som medför att personer med funktionsvariationer diskrimineras. Trots att den tillfälliga lagen innehåller en ventil som innebär att uppehållstillstånd ska beviljas om ett beslut att neka uppehållstillstånd skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande, ser Svenska Röda Korset många exempel på att försörjningskravet tillämpas strikt även för personer med allvarliga funktionsnedsättningar.

Till exempel har vi sett att försörjningskrav ställts upp i ett ärende där anknytningspersonen i Sverige förlorat ena foten, halva benet och en hand i ett sprängdåd i hemlandet. Vi har också sett ett ärende där anknytningspersonen var 65 år och blind, där Migrationsverket motiverade sitt avslagsbeslut med att försörjningskravet kunde upprätthållas då han inte var utestängd från arbetsmarknaden. I dessa ärenden togs det inte någon hänsyn till att personerna saknade faktisk arbetsförmåga.

Enligt Migrationsverket har cirka 3 700 personer som ansökt om familjeåterförening under perioden mitten av 2016 till och med 2019 fått avslag på grund av att försörjningskravet inte anses uppfyllt.¹²

¹¹ Kammarrätten i Stockholm, Remissyttrande, Utkast till lagrådsremiss Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2019-03-15).

¹² Migrationsverket, Underlag till parlamentariska kommittén om den framtida svenska migrationspolitiken, Diarienummer 4.3.1.4-2020-2237 (2020-02-28).

Regelverket i EU-länder

EU-rättens minimiregler om familjeåterförening har beskrivits ovan. Men hur ser andra EU-länders nationella regelverk ut? Har alternativt skyddsbehövande rätt till familjeåterförening? Om ja, ställs det försörjningskrav vid familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande? Finns det en väntetid innan familjeåterförening för anhöriga till för alternativt skyddsbehövande kan beviljas?

Regelverk i EU-länder som omfattas av familjeåterföreningsdirektivet

	Rätt till familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande	Försörjningskrav	Väntetid
Belgien	Ja	Undantag i 12 månader ¹³	Nej
Bulgarien	Ja	Nej	Nej
Cypern	Nej	–	–
Estland	Ja	Undantag i 6 månader	Nej
Finland	Ja	Undantag i 3 månader	Nej
Frankrike	Ja	Nej	Nej
Grekland	Nej	–	–
Italien	Ja	Nej	Nej
Kroatien	Ja	Nej	Nej
Lettland	Ja	Nej	Ja, 2 år
Litauen	Ja	Undantag i 3 månader	Nej
Luxemburg	Ja	Undantag i 3 månader	Nej
Malta	Nej	–	–
Nederländerna	Ja	Undantag i 3 månader	Nej
Polen	Ja	Undantag i 6 månader	Nej
Portugal	Ja	Nej	Nej
Rumänien	Ja	Nej	Nej
Slovakien	Ja	Ja	Nej
Slovenien	Ja	Undantag i 3 månader	Ja, 1 år ¹⁴
Spanien	Ja	Nej	Nej
Sverige alt A (försörjningskrav utan undantag)	Ja	Ja	Nej
Sverige alt B (som idag)	Ja	Undantag i 3 månader	Nej
Tjeckien	Ja	Ja	Nej
Tyskland	Nej, uppehållstillstånd kan beviljas av humanitära skäl ¹⁵	–	–
Ungern	Ja	Ja	Nej
Österrike	Ja	Ja ¹⁶	Ja, 3 år

¹³ Ensamkommande barn är undantagna från försörjningskrav utan tidsbegränsning (kan även gälla andra länder än de angivna, men information om detta saknas).

¹⁴ Gäller ej om anknytningspersonen beviljats uppehållstillstånd för längre tid än ett år.

¹⁵ I likhet med Sverige införde Tyskland ett tillfälligt stopp för familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande. Detta upphävdes i augusti 2018 då det istället infördes en möjlighet att bevilja uppehållstillstånd av humanitära skäl till anhöriga till alternativt skyddsbehövande, med en begränsning på 1 000 uppehållstillstånd per månad. Ej försörjningskrav.

¹⁶ Ensamkommande barn är undantagna från försörjningskrav utan tidsbegränsning (kan även gälla andra länder än de angivna, men information om detta saknas).

Uppgifterna i tabellen bygger på senast tillgänglig information för respektive land (i de flesta fall på information som uppdaterats 2019 eller 2020).¹⁷ Sverige A är, enligt de uppgifter som finns i media, det förslag som ligger på kommitténs bord där alternativt skyddsbehövande måste uppfylla försörjningskravet utan någon undantagsperiod (maj 2020). Sverige B baseras på de regler som infördes i juli 2019 där alternativt skyddsbehövande ges rätt till familjeåterförening med försörjningskrav men med undantag de första tre månaderna.

Slutsatser

Jämförelsen mellan andra EU-länder som omfattas av familjeåterföreningsdirektivet visar att alternativt skyddsbehövande har rätt till familjeåterförening i 20 av 24 länder. När det gäller försörjningskrav varierar reglerna, men de flesta länder medger antingen undantag under minst tre månader efter att anknytningspersonen har beviljats status som alternativt skyddsbehövande eller saknar helt försörjningskrav för alternativt skyddsbehövande. Här kommer således Sverige att särskilja sig om man inför det förslag som nu diskuteras, där det inte finns något undantag. Bland de länder som har försörjningskrav som huvudregel är det åtminstone två där kravet enbart gäller inkomst (Finland och Nederländerna). Endast tre länder har infört en väntetid innan familjeåterförening kan beviljas för anhöriga till alternativt skyddsbehövande.

Denna granskning visar att Sverige riskerar att bli ett av de EU-länder där familjer har absolut svårast att få återförenas om man inför det förslag som nu diskuteras i migrationskommittén. Förslaget innebär att alternativt skyddsbehövande tvingas uppfylla försörjningskravet från första dagen, utan en inledande period av undantag. Förslaget skulle medföra att många personer i praktiken inte kommer att kunna återförenas av just den anledningen. Sverige kommer därmed att vara klart under genomsnittet i en europeisk jämförelse. Om man istället beslutar att fortsätta med dagens regelverk skulle Sverige befinna sig omkring EU-snittet.

17 Asylum Information Database (AIDA), Country Reports, 2018-2019 (2019-2020), <http://www.asylumineurope.org/reports>; European Migration Network (EMN), *Family Reunification of Third-Country Nationals in the EU plus Norway: National Practices* (2017), https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_family_reunification_synthesis_report_final_en_print_ready_0.pdf (se även respektive landrapport); Riksdagens utredningstjänst, Rapport, Diarienummer 2018:645 (2018-06-05).

Svenska Röda Korset

Box 17563, Hornsgatan 54, 118 91 Stockholm
Telefon 08-452 46 00, Fax 08-452 46 01

E-post: info@redcross.se | Besök vår hemsida www.redcross.se

Svenska Röda Korset